

Symposium o chronologii 8.—10. století

V rámci kulturních a vědeckých styků mezi jižní Moravou, Dolním Rakouskem a komitátem Zala západně od Balatonu bylo uspořádáno ve dnech 15.—17. X. 1990 v dolnorakouském Traismauer, známém především jako místo křtu nitranského knížete Pribiny kolem roku 837 v tamějším kostele sv. Martina, kde byl též nalezen údajný hrob hraběte Cadaloca zabitého při bojích s Avary v roce 802, symposium s cílem řešit za účasti řady odborníků otázky chronologie období 8.—10. století na teritoriu Československa, Maďarska a Rakouska. Zahájil je ředitel Museum für Frühgeschichte des Landes Niederösterreich v Traismauer H. Windl. První blok referátů přednesli maďarští badatelé. B. M. Szöke věnoval pozornost dějinám Avarů a Slovanů v jihozápadním Maďarsku, a to zejména chronologii a pohřebnímu ritu, B. Kürti se zabýval lisovanými kruhovými sponami z avarského období, které rozdělil do tří skupin, a R. Müller sledoval chronologické otázky spojené s výzkumem pohřebiště Gyenesdiás.

Poměrně rozsáhlou část symposia tvořila vystoupení moravských badatelů. Z. Klánica informoval o výsledcích výzkumů pohřebišť v Prušánkách a Nechvalíně a z nich vyplývajících poznatků o jejich horizontální stratigrafii, B. Dostál shrnul naše vědomosti o problematice datování velkomoravského šperku, B. Klíma jr. dosavadní stav poznání velkomoravské fortifikace ve Znojmě-Hradišti Sv. Hypolita, zejména počátků a zániku zdejšího osídlení, Č. Staňa přednesl poznámky k doznívání života na některých velkomoravských hradištích (hlavně Staré Zámky u Líšně) v 10. století a problematice tohoto, z hlediska moravských dějin temného století, věnoval zvláštní pozornost Z. Měřinský. Také rakouští badatelé zaměřili ve svých referátech zájem především k otázkám avarského a slovanského osídlení. P. Stadler analyzoval možnosti relativně a absolutně chronologického určení konce avarské periody, B. Maderová rozebrala raně středověkou nálezovou situaci ve Friaulu (Furlansko), území severně od Terstského zálivu, kde se střetávaly a prolínaly v tomto období různé vlivy raně německé, karantánské, langobardské a slovanské. V. Tovorniková upozornila na některé korektury datování slovanských hrobových a sídlištních nálezů v Horním Rakousku, přičemž toto slovanské osídlení se nacházelo severně od Dunaje a východně od Enže, a na závěr E. Szameit nastínil na základě v poslední době získaných dokladů, zejména zbraní, nové poznatky o chronologii střední Evropy v 8. a 9. století.

Symposium mělo velmi dobrou úroveň, která se odrazila i v bohaté diskusi, již předsedali I. Bóna, J. Tejral a H. Friesinger. Ten také shrnul přínos jednotlivých proslovených referátů k tématu zasedání. Symposium ukázalo i na řadu rozdílů v chronologii materiální kultury 8. až 10. století, zejména v pojetí moravské a rakouské archeologie na straně jedné a archeologie maďarské na straně druhé, což podtrhuje i nutnost a potřebnost konat pravidelně tato úzce pracovní zaměřená setkání na mezinárodní úrovni. Součástí zasedání byla i exkurse na archeologický výzkum pohřebišť z eneolitu a doby bronzové ve Franzhausenu u Nußdorfu a. d. Traisen, NÖ a do Městského muzea v Sankt Pölten s expozicí pravěku celého regionu. Účastníci samozřejmě shlédli i instalaci dolnorakouského raně dějinného vývoje od doby římské po 11. století a výstavu Balatoni Muzeum Keszthely (Maďarsko) prezentující bohatý náčelnický hrob z Gyenes v celkovém kontextu nálezů avarského období z okolí Keszthely u Balatonu, v Museum für Frühgeschichte v Traismauer, kde také celé jednání probíhalo. Péči této pořádající instituce ve spolupráci s Balatoni Muzeum Keszthely bude též z celé akce připraven sborník přednesených příspěvků. Za vzornou přípravu i průběh celého symposia patří rakouským pořadatelům dík.

ZDENĚK MĚŘINSKÝ